

וּדְרֵשֶׁת בַּחֲגֹךְ

אֲבִישִׁי נֶתָן מִיִּטְלִים

פּוּרִים

קוּבֶץ עֵיוֹנִים בַּמְצוּת הַחֵג

אֲדַר הִתְשַׁעֵב

לע"נ

הרב אהרן ב"ר מאיר זצ"ל

הרבנית צביה חנה אוה ב"ר מרדכי (לבית סינסון) ע"ה

קלר

ר' יצחק אבא ב"ר ישעיהו ז"ל

מרת שושנה רייזל ב"ר בונים (לבית שוורצבוים) ע"ה

מייטליס

שלמי תודות

לגאון הרב זלמן נחמיה גולדברג שליט"א

לגאון הרב ברוך שמואל הכהן דויטש שליט"א

לגאון הרב מרדכי שטרנברג שליט"א

שעברו על חלקים מהקונטרס

לרב נחמיה שינפלד שליט"א, בעהמ"ח 'דעת חן', ולר' אלחנן אברהם יאול הי"ו

לר' יצחק אהרן זיזוב הי"ו ולר' משה מסיקה הי"ו שסייעו בסדרת הספרים

לחברי וידידי הרבנים שליט"א שסייעו, העירו והגיהו

כריכה: מ.ל. עיצוב גרפי – 050-8231233

©

כל הזכויות שמורות

ניתן להשיג את החוברת בכתובת:

הרצל 109 נהריה

04-9926079

תוכן העניינים

ט

דיני חודש אדר

מחצית השקל ט | קריאת ד' פרשיות יא | עיבור
חודש אדר יג

יז

מצוות זכור

מצוות מחיית עמלק יז | קריאת פרשת זכור כד |
גדרי המצווה כט | חיוב נשים בזכור לג

לה

דיני היום

חיוב הדרשה בשבת פורים לה | מצוות היום לו |
איסור מלאכה מו | פטור מזיק בפורים נ |
תענית אסתר נב

נד

מצוות קריאת המגילה

אימתי נכתבה המגילה נד | הקדמת קריאת
המגילה נה | גדר חיובה סב | גדר חיוב מצוות
המגילה עד | מגילה כהלל עז | לשנותה ביום פא |
חובת הקריאה בלילה פג | ברכה על הקריאה פה |
אכילה קודם הקריאה פח | הלכות המגילה צ |
הלכות הקריאה צה | נשימה אחת בעשרת בני המן קו |
כוונה בקריאת המגילה קי | קריאת המגילה
בציבור קיב | בן עיר ובן כרך קכ | הקדמת
הקריאה לימי הכניסה קכו | חיוב נשים קלא |
חיוב עבד קמב | חיוב קטנים קמג | חיוב חרש קנה |
חיוב הגרים קנו | ברכת הרב את ריבנו קנח |
שושנת יעקב קסו

קסט

משתה פורים

סעודת הלילה קסט | סעודת היום קעב | על
הניסים קפג | חיוב לבסומי קפה | תפילה
בשכרות קצג

קצד

מתנות לאביונים

צדקת הפורים קצד | גדר החיוב קצח

רא

משלוח מנות

טעם המצווה רא | ברכה על המצווה רט |
הלכות המשלוח ריא | משלוח מנות על ידי
שליח ריד | משלוח מנות בדברי תורה רטו

ריז

שמחת הפורים

גדרי המצווה ריז | חיוב השמחה רכא

לע"נ

הורינו

הרב **מרדכי** ב"ר ישעיהו מנחם ז"ל

ומרת **שינדל** בת ר' אברהם אביש ז"ל

שניצור

ר' **משה** ב"ר מרדכי ז"ל

ומרת **אסתר** בת ר' משה ז"ל

צור

הורינו ר' **יצחק יהודה** ב"ר מנשה **ואורה** ב"ר יוסף **רבין** ז"ל

ר' **אהרן** ב"ר יששכר **דב הלוי** ז"ל
נלב"ע ט"ו מר חשון ה'תשנ"ה

מרת **צעריל** ב"ר מנחם אליעזר ע"ה
נלב"ע ו' אדר ה'תשנ"ו

ר' **פרץ** ב"ר חיים דוד ז"ל
נלב"ע י"ב אלול ה'תש"ס

ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ

ר' דני יהודה בן הרב חואתו ומנטינה לוזון זצ"ל

אילה גזלה בת שלום וג'ורה מדר לוזון ז"ל

מיכאל בן ר' דני יהודה ואילה לוזון ז"ל

ר' אברהם יצחק ב"ר יוסף יהודה דנציגר ז"ל

ר' אליסף שמואל בן יבדל"א ר' יהודה ואטה מלכה טובה בן רובין ז"ל

רעייתי ואימנו

לאה בת שלמה דב ומינדל פירשטיין ע"ה

שהייתה מסורה בכל ליבה לעמה, מולדתה, משפחתה ולתורת ישראל

נלב"ע ח תשרי תשס"ג

ת.נ.צ.ב.ה.

דיני חודש אדר

מחצית השקל

תרומת קטן למחצית השקל: הרמב"ם בהלכות שקלים פ"א ה"ז פסק: 'הכל חייבין ליתן מחצית השקל... אבל לא נשים ולא עבדים ולא קטנים, ואם נתנו מקבלין מהם', עפ"י המשנה בשקלים פ"א מ"ה. ובביאור גדר קטן הפטור ממצווה זו, נחלקו הדעות; הר"ע מברטנורא שם מ"ג באר כי מדובר על פחות מגיל עשרים, אף שכבר גדול הוא לכל מילי, ולדבריו אתי שפיר שמקבלים ממנו אם נתן, שכן בר הקנאה הוא. ברם הרמב"ם שם להדיא פירש שמירי בקטן ממש, ורק כשיגדיל יהא חייב, ולדבריו צ"ב כיצד נוטלים ממנו בנדיבותו, והלא אינו בר הקנאה (ראה רמב"ם הלכות לולב פ"ח ה"י ושו"ע חו"מ סי' רלה שמהתורה קטן לא מקנה לאחרים. ואף לש"ך בסי' רמג סק"ו שס"ל שקטן שהגיע לגיל שאגוז ונטלו קונה מדאורייתא, לא סבר שיכול להקנות), ולא יכול למסור יפה לציבור, ובהעדר נתינה מעלייתא הוי חולין בעזרה, כמבואר בערכין ב"ד ד. והתוס' יו"ט שם מ"ד הקשה על הברטנורא מדברי הירושלמי, שלהדיא בארה את המשנה בפחותים מגיל י"ג.

השער המלך הלכות שקלים פ"א ה"א יישב שמהני תרומת שקלו של הקטן מדאורייתא הגם שהוא מנוע מלתרום ולהקנות, משום שבטלה תרומתם ברוב השקלים שתרמו הציבור. אלא שמדברבנן מטבע לא בטל, ולשם כן מהני תקנת דרבנן המאפשרת מעשה קניין לקטן, משהגיעו לעונת הפעוטות. ובאבני מילואים סי' כח ס"ק לג הקשה עליו שאם לא מהני הקנאת קטן מדאורייתא, אז גם הקדשו לא חל, נמצא שהוא ממון הקטנים, וממון בעלים לא בטל. שכן לא מהני ביטול ברוב, היכא שדרוש ממון בעלים. ובבית אפרים חו"מ סי' ח הקשה כיצד ניתן לבטל איסור לכתחילה. ועוד תקשה בהלכות הביטול, שהעונג יו"ט בסי' ד באר שיש בכח הרוב להחשיב המיעוט כמי שאינו, ולצרפו לרוב, אך אין בכח הרוב להחיל על המיעוט את הלכותיו, ואין הרוב יכול להחשיב שהדמים של המיעוט ניתנו לשם ציבור: 'דלא מהני ביטול אלא לבטל מהדבר האסור כח האיסור שבו. אבל לא שישג המתבטל חשיבות המבטל' (אמנם לביאור השערי יושר ג טו שרוב הינו הנהגה, יש בכח הרוב להחיל את דיניו על המיעוט, וכ"כ במשיב דבר או"ח סי' לד במצה שנעשתה שלא לשמה שהתערבה ברוב מצות שנאפו לשמה, שיוצא בה יד"ח. והפרמ"ג בפתחה לתערובות תלה זאת במח' הראשונים).

אפשר לבאר עפ"י העונג יו"ט, כי אין להחיל על המיעוט את דיני הרוב, ולהחשיבו כהכשר הרוב, אלא במקום

מצוות זכור

מצוות מחיית עמלק

מצוות מחיית עמלק תליא בבני אומת עמלק, או בזרע עמלק: הרמב"ם בהלכות מלכים פ"ה ה"ד פסק לגבי מצוות מחיית שבעת העממין האידנא: 'מצות עשה להחרים שבעה עממין שנאמר החרם תחריםם... וכבר אבד זכרם'. וברדב"ז שם באר שהוא משום שסנחריב בבלל האומות, כדנקט הרמב"ם בהלכות איסורי ביאה פ"ב ה"ה והתיר האידנא את גירי ד' האומות. אך בדין מחיית עמלק לא הגביל הרמב"ם בהלכות מלכים שם ה"ה את זמן קיום מצווה זו, ומשמע שנוהג אף האידנא, ולא סבר שאחר בלבוש האומות אבד זכרן של עמלק. היד המלך באיסורי ביאה שם הקשה בדברי הרמב"ם, שאחר שכתב שסנחריב בבלל האומות, ולכן מותרים ד' האומות, הוסיף שדין זה מבוסס על חזקה שגוי זה פרש מהרוב, וכי הגר שלפנינו פרש מרוב העולם, שכשרים לבוא בקהל. ותקשה, מדוע לא די בכך שסנחריב בבלל האומות, 'ואבד זכרם', וכל הבא לפנינו בתורת ספק

הוא, ומדוע נצרכים לטעמא, שאזלינן בתר הרוב, וראה שם שיישב. על כורחך, שבלכול סנחריב ביטל מהם שם אומתם, אך עדיין הינם בני אותם האסורים לבוא בקהל ומיוחסים אליהם, ורק מדין שרוב העולם כשרים, מותרים. כלומר, שאין בכח בלכול האומות ע"י סנחריב להפסיק את יחוסם לאבותם, אלא רק להסיר את דיני אומתם. הרי לן שבעוד שהאיסור לבוא בקהל נאמר לדורות לזרעם, ולא בטל משום בלכול סנחריב בלא שנודקו לדין רוב, חובת מחיית שבעת העממין נאמרה על אלו ששם האומה עליהם. אמור מעתה, כי מצוות מחיית עמלק לא נאמרה על הקרויים בשם אומה זו של עמלק, אלא גדר הצווי הוא: 'תמחה את זכר עמלק', תלה הכתוב את המצווה ואת גדר חיוב מחייתן ביחוסן אחר אבותם, ושפיר מחוייבין בה אף האידנא, אף שאבד שם אומתם. וכן מדוייק בספר המצוות מצוה קפח שניסח הרמב"ם את גדר המצווה: 'להכרית זרע של עמלק'. בגליוני הש"ס להגר"י אנג'יל בגיטין נז: באר שמשכחת לה לבני בניו של עמלק, באשה מזרע עמלק שנישאת לגוי

המצווה בזרע עמלק דווקא, או על כל עושי מעשה עמלק: יש לעיין ביסוד חיוב מצווה זו אם נאמרה ביחס לזרע עמלק דווקא, כפי שבארנו לעיל, או שמא יש בציווי זה כדי להורות על כל אלו שיעדו עצמם להכרית שם ישראל.

יש לדייק בלשון הרמב"ם בהקדמת הלכות מלכים, הסמ"ג מצוה קסה והחינוך מצוה תרד שבארו את גדר מצווה: 'למחות זרעו של עמלק', ובהמשך דבריו בחינוך שם: 'אולי ימצא אחד מזרעם', שהחיוב קאי על זרע עמלק בלבד. וכן בספר המצוות מצוה קפח ניסח הרמב"ם את המצווה: 'להכרית זרע של עמלק'. בשם הגר"ח סולובצ'יק זצ"ל הובא שמצות מחיית עמלק היא לאו דווקא בעם עמלק, אלא בכל אומה של גויים

גדר המצווה – חיוב מיתה, או מלחמה: מצאנו כמה דינים מיוחדים בגדר מצוות מחיית עמלק, שיש בהם ללמד על גדר המצווה. ראשית, צ"ב בטעמא דפטרו את הנשים מלקיימה, כדכתב החינוך במצוה תרד: 'על כל יחיד מישראל הזכרים מוטל החיוב להרגם ולאבדם מן העולם, אם יש כח בידם', וכן לעיל במצוה תרג כתב שנוהגת מצוות המלחמה בעמלק: 'בזכרים, כי להם לעשות המלחמה ונקמת האויב, לא לנשים'. ותמה עליו המנחת חינוך במצוה תכה שבמצוות מחיית שבעת עממין לא נאמר פטור של נשים מהמלחמה: 'ונוהגת מצווה זו בזכרים ובנקבות', ככל מלחמת מצווה, ומאי שנא מלחמת עמלק.

חיוב נשים בזכור

חיוב נשים בשמיעת פרשת זכור: החינוך במצוה תרג פטר נשים ממצווה זו: 'ונוהגת מצווה זו בכל מקום ובכל זמן, בזכרים כי להם לעשות המלחמה ונקמת האויב, לא לנשים'. וכן סברי הדברי חיים ח"ב סי' יד והמרחשת ח"א סי' כב סק"ט שנשים פטורות ממצוות זכירת עמלק, שלילה לאו זמן מלחמה (הבינו שלילה במהותו לאו זמן מלחמה, ולא שבאופן מעשי קשה להלחם בשעות החשיכה), והוי מ"ע שהזמן גרמא. ומשו"ה נקט המרחשת שחייבות בשמיעת המגילה רק משום פרסום הנס, ולא חייבות בו כזכירת מעשה עמלק כחיוב הגברים. וכ"כ התורת חסד בס"י לו אות ד-ה הבן איש חי בתורה לשמה סי' קפז והתעוררות תשובה ח"א סי' ה. וכן הביא במועדים וזמנים ח"ח עמ' מ סי' קסז משמיה דחזו"א, וכ"כ בהנהגות החזו"א עמ' ריד שנשים פטורות ממצווה זו. אולם המנחת חינוך במצווה תכה תמה על דברי החינוך, וכן הבנין ציון החדשות סי' ח כתב בשם ר' נתן אדלר שהנשים חייבות בשמיעת פרשת זכור ובמצוות זכירת מעשה עמלק, והקפיד שגם משרתת ביתו תשמע את המגילה. ובאר

איסור מלאכה

איסור מלאכה בפורים – מדיני היום, או מחיובי השמחה: נחלקו התלמודין במקור דין היתר המלאכה בפורים; הבבלי במגילה ב"ד ה: למד היתר המלאכה ממעשה רבי: 'ורבי, היכי נטע נטיעה בפורים, והתני רב יוסף שמחה ומשתה ויום טוב... ויום טוב מלמד שאסור בעשיית מלאכה... רבה בריה דרבא אמר אפילו תימא ביומיה, הספד ותענית קבילו עליהו, מלאכה לא קבילו עלייהו. דמעיקרא כתיב שמחה ומשתה ויום טוב, ולבסוף כתיב לעשות אותם ימי משתה ושמחה, ואילו יום טוב לא כתיב... ואיבעית אימא לעולם נהוג, ורבי נטיעה של שמחה נטע'. ולבסוף תולה הגמ' את איסור המלאכה בפורים, במנהג המקום. ואילו הירושלמי במגילה פ"ב ה"ב למד דין זה מהמשנה: 'היה כותבה, הדא אמרה שהוא מותר בעשיית מלאכה'. ויש לעיין במאי פליגי. יש לחקור אם איסור המלאכה שהנהיגו, הינו תקנה מחודשת שלא יעשו מלאכה בפורים, שלא יתבטלו משמחת היום. או שמא, אמנם לא התקבלה בקשת מרדכי ובית דינו לתקן שיהא פורים יו"ט, אך הנהיגו כן לנהוג בפורים כיו"ט כבקשת מרדכי ובי"ד. נפק"מ לכך, אם איסור המלאכה נאמר כגדר היום ככל יו"ט, ואז יש לאסור המלאכה אף מלילו, או שמא נאסרה המלאכה רק בשל כך שפוגמת את דין השמחה, ויש לנהוג כן דווקא ביום שיש בו דין שמחה, ואין להמנע ממלאכה בלילה. הנה הירושלמי, לא דיבר על ההנהגה להמנע ממלאכה, אלא על עיקר דינו של מרדכי ובי"ד שרצה לקבוע את היום כיו"ט, ושפיר הוכיח כי כיון שהותרה הכתיבה, שמעינן על גדר

פטור מזיק בפורים

פטור בפורים מנזיקין – מדיני ההיזק, או מחילה: כתבו התוס' בסוכה ב"ד מה: 'ויש ללמוד מכאן לאותן בחורים שרוכבים בסוסים לקראת חתן ונלחמים זה עם זה וקורעין בגדו של חברו או מקלקל לו סוסו, שהן פטורין, שכך נהגו מחמת שמחת חתן'. וכן הביא בתרומת הדשן בס"י קי בשם הריב"א: 'שכל מאכל שלוקחים הבחורים זה מזה אפילו שלא ברשות, משום שמחת פורים... אין בהם משום גניבה ולא משום גזילה. ואין להזמינו לבית דין ואין חוששין עליו, ובלבד שלא יעשו שלא כהוגן על פי שבעה טובי העיר'. וכן פסק הרמ"א בס"י תרצה ס"ב ב: 'אם הזיק אחד את חברו מכח שמחת פורים, פטור מלשלם', והמשנ"ב בס"י יג סייג פטור זה דקאי רק בהיזק קטן שלא מקפידין עליו. אולם ב"י שם חלק על כך: 'ונ"ל דהיינו לדידהו שהיו נוהגים הבחורים כך, אבל אנו שלא נהגו כן, אין חילוק בין פורים לשאר ימות השנה לענין זה'. ופטור מתשלומין זה צ"ב, ומאי שנא היזק גדול או קטן.

יש שבארו, שפטור מהיזק זה הינו משום שאינו נחשב למזיק. ויש לבאר זאת עפ"י המהר"י מינץ בס"י טו שבאר בטעם הדין שמשום: 'שאינו עושה על מנת לגזול ולהרויח, אלא משום שמחת פורים' (וק"ק, תינח התם דמייירי מחטיפת

תענית אסתר

תענית אסתר – תשובה וצער, תפילה, או פרסומי ניסא: הב"ח בס"י תרפו כתב כי יסוד תענית אסתר מדברי קבלה הוא, וילפינן מהנאמר דברי הצומות וזעקתם, וחמורה משאר התעניות. ויש לחקור ביסוד דין תענית זו, אם הינה ככל התעניות שנועדו לתשובה וחשבון נפש, או כזכר לצער וכאב, או שמא תענית שונה היא, ונקבעה לזכר הנס, ואף לפרסמו. עוד יש לבאר ביסוד חיובא, שכתב הרמ"א שם ס"ב ב: 'ותענית זה אינו חובה, לכן יש להקל בו לעת הצורך', ומאי שנא מכל תענית.

הרא"ש בריש מגילה כתב: 'ופירש ר"ת זמן קהלה לכל היא שהכל מתאספין לתענית אסתר, ובאים בני הכפרים לעיירות לומר סליחות ותחנונים לפי שבו נקהלו לעמוד על נפשם, והיו צריכים רחמים... ומכאן נראה לר"ת סעד לתענית אסתר שאנו עושין כמו שעשו בימי מרדכי ואסתר, כשנקהלו היהודים לעמוד על נפשם'. כן באר הטור בס"י תרפו והב"י שם: 'אנו מתענין תענית זה, זכר לתענית מרדכי ואסתר'. הרי שיש בתענית זו זכר לתענית שנהגו בו בימי מרדכי ואסתר, ומחמת כן נקבעה תענית זו, ולא כיום

גדר חיוב מצוות המגילה

מצוות המגילה – שמיעה או קריאה: יש לחקור בעיקר מצוות המגילה, אם מחוייב לשמוע את קריאתה, או שהמצווה הוא בקריאתה.

האבודרהם פורים באר פשר נוסח ברכת המגילה השונה מברכת השופר: 'מפני שבשופר צריך לברך לשמוע, ואין לברך לתקוע לפי שצריך שישמע התוקע קול, ואם לא שמע לא יצא. כדאמרין התם... אם קול שופר שמע יצא, ואם קול הברה שמע לא יצא. נמצא שהשמיעה עיקר, ולא התקיעה שאין הבנת תלוי בה. אבל במגלה יוצא בה בקריאה לבדה, אף על פי שלא השמיע לאזנו, נמצא שהקריאה עיקר'. ומשום כן כתב בברכת המצות ומשפטיהם שניתן לקיים מצוות הקריאה ע"י שליח, ואילו היה החיוב על השמיעה, לא היה יכול לעשות שליח על חיובו זה. הראב"ה ח"ב ס"י תקסט כתב שהחיוב הינו בקריאת המגילה בדווקא: 'ומה שאין אנו מברכין לשמוע בקריאת מגילה כדמברכין לשמוע בקול שופר, משום דבמגילה אם לא השמיע לאזנו יצא, כדפסקינן לעיל בקריאת שמע דאם לא השמיע לאזנו בדיעבד יצא... ושמיעת המגילה וקריאת שמע מדמי להם בשמעתין להדדי גבי חרש'. המג"א בס"י תרפט ס"ק י הקשה על פסקו של השו"ע, שאין היחיד מוציא חבירו הבקיא בקריאה אלא כשיש מניין, מדין השופר שרשאי להוציא את זולתו למרות שאין מניין: 'וצ"ל דלא דמי לשופר, דקריאת המגילה הוי כמו תפלה דבעינן י'. ואי נימא כי המצוות

מגילה כהלל

'קרייתא זו הלילא' – הוי הלל, או שבח והודאה: הגמ' במגילה ב"דף יד. באחד מתירוציה מדוע לא נאמר הלל על נס הפורים יישיבה: 'רב נחמן אמר, קרייתא זו הלילא'. יש לחקור בתירוץ זה וביסוד חיוב קריאת המגילה, אם יש בקריאתה דין אמירת הלל, והינה נקראת כתחליף להלל היום. או שמא אין קריאתה כאמירת הלל, אלא יש בה שבח והודאה, דומיא דההלל. וישנן כמה נפק"מ לכך.

א. המאירי במגילה ב"דף יד. סבר שקריאת המגילה מדיני ההלל היא: 'לטעם זה, שאם היה במקום שאין לו מגלה שקורא את ההלל. שהרי לא נמנעה קריאתו, אלא מפני שקריאת המגלה במקומו, לדבריו, חייב בקריאת הלל היכא שאין באפשרותו לקרוא את המגילה. והמשיך שאמנם 'לטעם אכתי עבדי אחשורוש, אף שאין לו מגילה לא יאמר הלל, וראשון נראה יותר'. אך בדברי הכלבו בס"י מה והאורחות חיים מלוניל ס"י כח מבואר שאין הודאה כלל בקריאת המגילה לבדה: 'קריאתה היא הלולה. כלומר שזו היתה כונת הקריאה, כדי שיזכרו הנס ויתנו שבח והודאה לשם יתברך, וזה שיסד הפייט כי מקום תהלה היתה לישראל'. הרי שאין הודאה והלל בקריאתה, אלא ע"י הקריאה יבוא לידי הכרה בנס, ויודה אח"כ בפיוט שתיקנו. ולמד מכך הציץ אליעזר ח"י"ז ס"י סא, שאין קריאת המגילה נחשבת כהלל. ולשיטתם, לא ביקשו מעולם לתקן לומר הלל בהאי יומא, גם בהעדר מגילה. וכן סבר הברכי יוסף בס"י תרצג סק"ד. וכן נראה שסבר הרמב"ם בהלכות חנוכה פ"ג ה"ו: 'ולא תקנו הלל בפורים, שקריאת המגילה היא ההלל'. והשערי תשובה שם סק"ג הסכים שלא תוקן כדין גמור, אך יש לומר הלל בלא ברכה, כקורא

תהילים, וכן נקטו וחששו לכך החת"ס בס"י קצב, הכת"ס בס"י קמ, השיבת ציון סי כב והתשובה מאהבה ח"א סי" מה. ואפשר שגדרו של היום הוא העומד ביסוד מחלוקתם; שלמאירי אין אומרים הלל אלא ביום הנקבע כיו"ט, כמבואר בחת"ס אר"ח סי" טו דלא להוי כקורא הלל בכל יום שהוא כמחרף, ולכן קבעו את חנוכה ליו"ט בכדי שיוכלו לומר הלל והודאה. וה"ה בפורים, קריאת המגילה הוי כהלל, ועל כורחך שקבעוהו כיו"ט, ושפיר אומר הלל בהעדר מגילה. אולם לרמב"ם לא תיקנו לומר הלל כלל, ולא הוי כיו"ט, ואין דין אמירת הלל בהוא יומא, אלא רק דין קריאת המגילה.

ב. המנחת יצחק ח"ח סי' סד חקר במציאות שאין קריאת מגילה, אימתי יש לומר את ההלל בפורים משולש. האם בערב שבת במקום קריאת המגילה, או בשבת עצמה, זמן המועד של פורים למוקפין. ותלה זאת בפלוגתא אם אין קורין המגילה בשבת משום שעניני עניים נשואות למגילה, וה"ה להלל שיקרא במקומו. או שדווקא מגילה אינה נקראת בשבת, שכן אינו בקיא בה וחיישינן שיטלטלנה, אך אין לחשוש כן לגבי אמירת הלל, ולכן יאמר בשבת. הרי שהבין שהוי תחליף לקריאת המגילה, ונמדד עפ"י גדריה, ולא אמרינן ליה כהלל על היום. וכן סבר ביחווה דעת ח"א בס"י צ שיש לקטן שהגדיל ביום ט"ו, בפורים משולש, לומר הלל בלא ברכה.

ג. בהג' חכמת שלמה על השו"ע בס"י תרפט סעי' ה כתב שלא שייך לומר הלל טרם שהגיע הזמן, ובני הכפרים שמקדימין את קריאתם נוהגים רק זיכרון ופרסום לנס, אך אין בקריאתם הודאה והלל. לדבריו, דין קריאתה זו הלילא נוהג רק בהוא יומא של

נשימה אחת בעשרת בני המן

עשרת בני המן בנשימה אחת – מדיני הקריאה, או מדין פרסומי הנס: איתא מסכת מגילה ב"ד טז: 'אמר רב אדא דמן יפו, עשרת בני המן ועשרת צריך למימרינהו בנשימה אחת. מאי טעמא, כולהו בהדי הדדי נפקו נשמייהו'. וכן הוא בירושלמי במגילה פ"ג ה"ז: 'רבי חיייה בריה דרבי אדא דיפו, רבי ירמיה בשם רבי זעורה צריך לאומרן בנפיה אחת, ועשרת בני המן עמהן'. וכן פסקו הרי"ף ב"ד ד. מדפי הרי"ף, הרמב"ם בהלכות מגילה פ"ב הי"ב, הרא"ש פ"א סי' ט והשו"ע בס"י תרצ סעי' טו.

תוס' שם ב"ד ה' צריך לאומרם' וכן האבודרהם פורים כתבו על דין זה שהוא דווקא לכתחילה, אבל בדיעבד יוצא יד"ח אף אם לא קרא בנשימה אחת. וכן פסק הרמ"א שם.

רש"י שם ב"ד ה' 'עשרת בני המן' כתב בטעם האי דינא שיש לומר בנשימה אחת יחד עם הזכרת שמותן אף תיבה הסמוכה אחריהן, ולציין שנפלו כאחד. וכן הב"י הביא משמיה דארחות חיים שצריך לומר עם עשרת בני המן, 'איש' שלפניהם, וכן 'עשרת', הכל בנשימה אחת. וכן האבודרהם פורים כתב: 'נהגו העולם לומר איש שהוא למעלה, בנשימה אחת עמהן'. וכ"כ הכלבו סי' מה: 'וצריך הקורא לקרות עשרת בני המן ועשרת בנשימה אחת, לפי שכלם נתלו כאחת ונהרגו כאחת. וצריך לומר עשרת בני המן, ועשרת ואיש שלפניהן, הכל בנשימה אחת', וכן פסק השו"ע שם.

הרמ"א שם הצריך להקדים ולומר בנשימה אחת 'מתחלת חמש מאות איש ואת פרשנדתא כו' עד עשרת'. בביאור הגר"א שם באר כי אמנם מיסוד הדין היה צריך רק לחבר את הפסוקים, והיה א"כ צריך לצרף רק את 'איש' בלבד לפסוק שאחריו 'זאת

קריאת המגילה בציבור

קריאת המגילה בציבור בפורים: פסק השו"ע בס"י תרצ סע"י יח: 'מגילה ב"ד ובט"ו צריך לחזור אחר עשרה, ואם אי אפשר בעשרה קורים אותם ביחיד. יש לעיין בעיקר יסוד קריאת המגילה בפורים, האם ישנה מעלה בקריאתה בציבור בדווקא. תוס' במגילה ב"ד ג. ד"ה 'מבטלין' הקשו שהכהנים לא יבטלו עבודתן, ויקראו המגילה לבדם. והשיבו: 'דטוב לקרות עם הציבור, משום דהוי טפי פרסומי ניסא'. וכן באר הריטב"א שם שמגילה דוחה עבודה, הגם שיכול לקרותה אח"כ, מחוייב להפסיק ולשמוע קריאתה עם הציבור: 'דאע"פ שיש שהות ביום לעבוד עבודתם ולקרוא אח"כ המגילה, אפילו הכי מבטלין מעבודתן, כדי לקרוא עכשיו בצבור, משום ברוב עם הדרת מלך', וכ"כ החוות יאיר ס"י ט. ה"ב"ח בס"י תרפ"ו כתב שלא די בקריאתה בפני עשרה בביתו, אלא ילך לביהכ"נ לשומעה ברוב עם. המג"א בס"י תרפ"ט סק"י כתב כי אף שיכול יחיד להוציא חבירו, מ"מ לא יקראנו אלא בעשרה משום ברוב עם, וכ"כ המשנ"ב שם ס"ק טו, והשעה"צ בס"י תרצ ד"ה 'צריך לחזור', והחיי אדם בכלל קנה סע"י ז.

אולם המאירי במגילה ב"ד כ"א: כתב, שמי שאין לו מגילה בידו, לא יגביה קולו: 'מפני שהם מפרשים תרי קלי משתמע, באחד מהם. ושמא ישמע קולו באחד מן הצבור, יותר מקול שליח צבור, ויצא בקריאה שבעל פה'. אולם סיים, שלא למחות ביד

חיוב נשים

אף הן היו באותו הנס – מקור חיוב, או גילוי שאין פטור מהמצווה: יש לחקור אם טעם זה שאף הן היו באותו הנס' הוא גורם מחייב במצוות של פרסומי ניסא, או שהוא סימן שלא נוהג במצווה זו פטור של 'זמן גרמא', וכן פטור של קטן, ונותר החיוב במצווה בעינו כדקיימא, וכן חקר בכך בחידושי הגרי"ז במסכת ערכין ב"ד ג. נפק"מ יהא אם תוכל אשה להוציא איש יד"ח, שכן אם שייכותן לנס הוא סיבת חיובן, הרי יש עליהן חיוב שונה מחיוב הגברים ולכן לא תוכל להוציא איש יד"ח. אך אם הוא סיבה שלא לפוטרו מן טעם שהזמן גרמא, הרי מקור חיובן שווה לחיוב הגברים ולא תהא מניעה שתוציא איש יד"ח, והביא ב"י בס"י תרפ"ט שתי שיטות בעניין. נראה שיש לתלות חקירתנו, בתירוץ התוס' במקור כח החיוב של טעם שאף הן היו באותו הנס. התוס' במגילה ב"ד ד. ד"ה 'שאף הן' הקשו על הצורך בהיקש דכל שישנו בכל תאכל חמץ ישנו בקום אכול מצה: 'תיפוק ליה מטעם שהן היו באותו הנס. וי"ל דמשום האי טעמא לא מחייבא אלא מדרבנן, אי לאו מהיקשא. ורבינו יוסף איש ירושלים תירץ, דסלקא דעתך למיפטר מגזירה שוה דט"ו ט"ו דחג הסוכות'. הרי שלתירוץ הראשון של התוס' הטעם 'שהיו באותו נס' הינו גורם מחייב ואינו רק סימן

חיוב חרש

חרש בקריאת המגילה – פטור או אונס, או שחייב בקריאתה: חרש שמדבר ואינו שומע, לא הוי שוטה, אך יש לחקור אם ליקוי בשמיעתו גורם לכך שאינו בר חיובא, שכן חייבו חכמים את ברי שמיעה בלבד, או שמא חייב הוא ככל ישראל, אלא שאנוס הוא מלשמוע. ואפשר, שאמנם מעוכב הוא משמיעת המגילה, אך מחוייב הוא בקריאתה. נפק"מ, אם מחוייב לקרוא בעצמו את המגילה, וכן אם יכול להוציא את זולתו יד"ח בקריאתו.

במשנה במגילה פ"ב מ"ד נאמר: 'הכל כשרין לקרות את המגילה חוץ מחרש שוטה וקטן', הראשונים תוס' בדף יט: בד"ה 'חוץ מחרש', הריטב"א והמאירי שם והר"ן בדף ו: מדפי הר"ף העמידו שהחרש המדובר במשנה הינו המדבר ואינו שומע, ולא חרש גמור שאז דינו כשוטה. והסתפקה הגמ' שם דף יט: אם דברי המשנה הינם אליבא דר' יוסי ואפילו בדיעבד לא מחוייב החרש, או שאליבא דר' יהודה הם, ולכתחילה לא ישמעו מפי החרש, אך בדיעבד יוצאים יד"ח בקריאתו, שכן בר חיובא הוא. הר"ן באר: 'לא חזי למקרא... וכיון דאיהו לא נפיק גופיה, לאחריני נמי לא מפיק'.

הראב"ה ח"ב מסכת מגילה סי' תקסט כתב שהחיוב הינו בקריאת המגילה בדווקא, ואין המניעה מלשמוע פוגמת בקיום המצווה: 'ומה שאין אנו מברכין לשמוע בקריאת מגילה כדמברכין לשמוע בקול שופר, משום דבמגילה אם לא השמיע לאזנו יצא,

שושנת יעקב

אמירת הפיוט 'שושנת יעקב' – מחיובי היום, או מחיובי המגילה: נפסק בשו"ע בס"י תרצ סעי' טו: 'צריך שיאמר, ארור המן ברוך מרדכי, ארורה זרש ברוכה אסתר, ארורים כל שונאי ד' ברוכים כל המאמינים בד'. וצריך שיאמר וגם חרבונה זכור לטוב'. יש לעמוד על מקור דין זה, האם ישנה זיקה בין פיוט זה לקריאת המגילה, וחייבו לאומרו מיד אחר המגילה בדווקא, או שמא הנהיגו לומר פיוט זה בהאי יומא מחיובי היום, בלא הקשר לקריאת המגילה. הדברים אומרים דרשני בפרט לאור העובדה שהשו"ע בס"י תרצב סעי' א כתב: 'ולאחריה, נוהגין לברך הרב את ריבנו', והוי רק מנהג, והרמ"א כתב כי הוא נאמר רק בציבור. לעומת דין אמירת פיוט זה שהוא נאמר כחיוב, ואף היחיד אומרו. במסכת סופרים פ"ד ה"ו הובא פיוט זה, כך: 'ואחר כך מקלס לצדיקים, ברוך מרדכי, ברוכה אסתר, ברוכים כל ישראל. ורב אמר צריך לומר, ארור המן, וארורים בניו. אמר ר' פנחס וצריך לומר חרבונא זכור לטוב... כד הוה מטי ר' יונתן להדין פסוקא אשר

סעודת היום

סעודת היום – מדין היום, מדין שמחה, או פרסומי ניסא: איתא במגילה בדף ז: 'אמר רבא סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו. מאי טעמא, ימי משתה ומשתה כתיב'. הטורי אבן שם הקשה שהרי הגמ' במגילה בדף ה. אסרה הספד ותענית מהנאמר 'משתה ומשתה', והלא גם הלילה נאסר בהם, הרי לן שמהנאמר 'ימי משתה ומשתה' לא ילפינן לאפוקי את הלילה. ותירץ כי רבנן תיקנו כעין דאורייתא, ושבת ויו"ט דאורייתא אמרינן שהיום עיקר ומקיים מצוותן ביום בדווקא, וכן דין שמחה במועדים נוהג ביום, ואף שלילו כיומו לעניין שמחה צריך ריבוי מיוחד לכך, ואין הלילה נדון כיום. הרי שלא ידעינן כי עיקר מצוות הסעודה ביום מכח דרשת הפסוק, אלא מסברא, שאת מצוות היום תיקנו לעשות ביום בדווקא. והחתם סופר אור"ח ח"א סי' קצה תמה על כך, מדין מצוות אכילת מצה, מרור ופסח שמצותן רק בלילה. וכן מצוות סוכה נוהגת ביום

חייב לבסומי עד דלא ידע' – שיעור חיוב, או שיעור פטור: איתא במגילה בדף ז: 'אמר רבא מיחייב איניש לבסומי כפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי'. יש לחקור בגדר חיוב זה, האם מחוייב לשתות יין עד שלא ידע בין ארור לברוך, ויש כאן שיעור מידת החיוב לשתות יין. או שמא, חייבו לשתות כל

היום, אלא שכאשר לא ידע בין ארור לברוך, פטור הוא מלשתות, והוא שיעור הפטור. ונפק"מ לכך, אם מתפקח מיינו, אם מחוייב להמשיך לשתות, שכן חייב כל ההוא יומא בשתייה כשדעתו מיושבת עליו, או שמא קיים את חיובו, בכך ששתה עד שכבר לא ידע, ואינו מחוייב להמשיך לשתות עוד. ואפשר להגדיר את חקירתנו באופן חד יותר; האם החיוב הוא להגיע למצב שלא ידע, ולהשתכר, ומשהגיע לידי כך, אינו מחוייב לשתות עוד, ואפשר שאם היה יכול להגיע למצב זה ללא שתיית יין, די היה בכך. ואפשר שגדר החיוב להיות במצב של לא ידע כל אותו יום, ולשם כך מתבקש שימשיך לשתות משנתפקח, בכדי להיות שרוי בשכרות כל יום הפורים. או שמא החיוב הוא לשתות, וכלל אין המבוקש להגיע למצב שכרות, אלא רצו לציין ולומר שיש להמשיך ולשתות כל היום, כל עוד הינו בר חיובא ולא איבד את צלילותו, ומסתברא, שיהא מחוייב להמשיך בשתייה כששבה דעתו אליו.

השפת אמת שם באר: 'נראה לפרש דאין הכוונה שמחוייב להשתכר כל כך עד שלא ידע, אלא דכל היום מחוייב לעסוק במשתה. ועד דלא ידע, עדיין החיוב עליו. לאפוקי, כשהגיע לשיעור זה, אבל אפי' קודם השיעור יוצא כל שעוסק במשתה'. מבואר להדיא בדבריו, שסבר שנאמר כאן שיעור פטור, וכי חייב לעסוק בשתייה כל היום, ואין מטרה שיגיע לכלל דלא ידע. וכן באר הכלבו ס"ה מה: 'וחייב אדם... לא שישתכר,

מתנות לאביונים

צדקת הפורים

מתנות לאביונים – דין צדקה, או חיוב מיוחד: יש לעיין בחיוב מתנות לאביונים, אם נאמר חיוב מיוחד במתנה זו, או שמא הוי חיוב צדקה.

א. הגמ' במסכת ב"מ בדף עח: הביאה ברייתא: 'תניא, מגבת פורים לפורים, מגבת העיר לאותה העיר, ואין מדקדקין בדבר... והמותר יפול לכיס של צדקה. רבי אליעזר אומר מגבת פורים לפורים. ואין העני רשאי ליקח מהן רצועה לסנדלו, אלא אם כן התנה במעמד אנשי העיר, דברי רבי יעקב שאמר משום רבי מאיר. ורבן שמעון בן גמליאל מיקל'. התוס' שם בד"ה 'מגבת' הקשו מהנאמר בערכין בדף ו: 'מעות של צדקה מותר לשנותן בכל מה שירצה, ואפילו באו לידי גבאי, ויישבו: 'וי"ל, דדוקא בפורים אמרינן הכא דאין לשנות'. וכן פסק הרמב"ם בהלכות מגילה פ"ב הט"ז: 'ואין משנין מעות פורים לצדקה אחרת', וכ"כ הטור והשו"ע בס"י תרצד סעי' ב. ובטעמא דהאי דינא כתב הרמב"ן שם: 'כדי שיהיו הכל שמחין עמנו, בין ראוי בין שאינו ראוי, דימי משתה ושמחה כתיב'. וכן התוס' רא"ש שם כתב: 'פורים שאני, כדי להרבות בשמחת פורים

משלוח מנות

טעם המצווה

טעם התקנה והשלכותיה: טעמים שונים נאמרו במצוות היום, שכן לא פורש טעמה במגילה, ויש לכך נפק"מ באופן קיומה.

בתרומת הדשן בס"י קיא נשאל אם יוצאים ידי חובת משלוח מנות, במשלוח חלוקים וסדינים. והשיב: 'דאין יוצאים בהן, דנראה טעם דמשלוח מנות הוא, כדי שיהא לכל אחד די וספק לקיים הסעודה כדינא'. כן הביין

מהגמ' במגילה ב"דף ז: שאביי בר אבין ורב חנינא בר אבין הוו מחלפים סעודותיהו בהדדי, ונפקי בהכי יד"ח משלוח מנות. הנה הבין שחיוב זה נועד לספק לרעהו מאכלי סעודת היום, וכן דייק מלשון החיוב 'מנות', שהוי מילי דאכילה ושתייה. ודקדק כן מלשון הרמב"ם במגילה פ"ב ה"ט"ו שכתב: 'חייב אדם לשלוח שתי מנות של בשר או שני מיני תבשיל או שני מיני אוכלין לחבירו', ולא הזכיר כסות ובגדים, הרי שיש ליתן דווקא מילי דסעודת היום (והגר"א ציין את רש"י בכיצה ב"דף יד: בד"ה 'אלא מנות' למקור הדין שדרוש מנות המוכנות ליום זה: 'דבר המוכן, ואינו עשוי להניחו למחר, כגון חתיכות בשר חתוכות לפני האורחים, וכן דגים'). כן דייק בקונטרס מגילה לגר"ח טורצין בס"י יב שלכך הביא הרמב"ם שם חיובים אלו בהלכה אחת: 'כיצד חובת סעודה זו,

ברכה על המצווה

אין ברכה על משלוח מנות : יש לבאר מדוע לא מברכין על מצוות משלוח מנות, כשם שתיקנו ברכה על קריאת המגילה והדלקת נר חנוכה.

הפרמ"ג בס"י תרצב אש"א סק"א השווה מצווה זו למצוות הצדקה שאין מברכין עליה, שכן בעת הברכה אינו יודע אם המקבל יאות לקבל את המשלוח מידו. יסוד זה, שהיכולת לברך על המצווה מותנית בכך שקיומה היא תלוי רק ביד מקיימה, ולא תלוי בזולתו, מצוי ברשב"א בתשובות ח"א ס"י יח בשם ר' יוסף אבן פלט: 'וכן אין מברכין על מצוה שאינה תלויה כולה ביד העושה. מפני שאפשר שלא יתרצה בה חברו ונמצא מעשה מתבטל. כגון מתנות עניים והלוואת הדלים ונתינת צדקה והענקה... וכן על ביקור חולים ותנחומי אבלים והבאת שלום בין אדם לחברו, מפני שהן תלויות ביד אחרים, דדילמא לא מקבלי מיניה, ובידם לעקור ממנו מצוה זו'. וקשה ע"כ מפדיון הבן שמברכין למרות שתלויה מצווה זו בקבלת הכהן ובהסכמתו. ואכן ברשב"א שם כתב בדין הברכה על מצווה זו: 'אבל על פדיון הבן ועל הפרשת חלה ומעשרות מברך, מפני שאינו מברך על הנתינה אלא על ההפרשה ועל הפדיון שתלויין בו'.

בתוס' ישנים כתובות מ. בד"ה 'אי אמרה' סבר, וכן בארו הקצוה"ח בס"י צו סק"א והברכת שמואל יבמות ס"י ג בשיטת הרשב"א, שרק כאשר בחוסר מוכנותו לקבל נעקרת המצווה מעיקרא – אין לברך. שכן אם אין העני חפץ בצדקה ולא הנצרך מעוניין בהלוואה, ליכא מצווה כלל, וכן אם האב מוחל ומסיר את בקשתו הראשונה, אין מצוות כיבוד אב בעשייתו. לעומת היכא שישנה מצווה גם בלא הסכמתו לקבל, אין בחוסר הוודאות שיקבל ממנו בכדי לעכב את הברכה. ובכך באר החת"ס באו"ח ס"י נד מדוע מברכין על האירוסין, הגם שיתכן ותסרב האשה ולא תסכים לקבל את כסף הקידושין מיד המקדש, שכן: 'חוב שהטיל עליו הקב"ה להמציא לו אשה שתינשא לו', ולא הוי: 'מצווה שהיא לטובת חבירו, ואם ירצה חבירו שלא לקבל כאן טובה, אין כאן מצווה'. ומשו"ה יש לברך גם על משלוח מנות. אולם התומים בס"י צו סק"א הוכיח שהרא"ש בפ"ק דכתובות ס"י יב חולק על יסוד זה של הרשב"א, מכך שהקשה מדוע לא מברכין על האירוסין, הרי שהגם שאין כל המצווה בידו אין לגרוע מהיכולת לברך עליה.

בחידושי הר"ם חו"מ בריש ס"י צו באר שמכיון שלא מבורר לן צורך העני, אין מברכין על הצדקה. לפי"ז היכא שידוע לן בכירור עפ"י נאמנים, היא נכון לברך, וכן במצוות משלוח מנות שהכל ראויים לקבל ולקיים בהם מצווה זו, היא צורך לברך על כך. ויתכן וכוונת דבריו, כדבאר החת"ס הנ"ל שהיכא שהמצווה לא מתקיימת בשלימות, אין מברכין עליה, ולכן אין מברכין על כתיבת ס"ת שכן אין אנן בקיאים בחסרות ויתירות, ואין מברכין על מינוי דיינים שמנא לן שחפץ ד' בהם ואין עדיפי מינייהו. ולפי"ז, יתכן ואין לברך גם על משלוח מנות שאיננו יודעים אם תתקיים תכליתו, לעורר אהבה ורעות.

סבי מו"ר הרב אהרן קלר זצ"ל הביא משמיה דרבנו השרידי אש בחידושו למגילה ס"י ט כי עיקרה של המצווה הינה להרבות אהבה ורעות, ואם יברך על מצוותה בטרם יתן ביד חברו, 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו', לא יבטא שנתינה זו נעשית מתוך אהבה ורעות,

משלוח מנות על ידי שליח

חיוב לשלוח מנותיו על ידי שליח: בשו"ת בנין ציון בסי' מד למד מלשון המקרא 'משלוח מנות', שיש לשגר את משלוח המנות ע"י שליח בדווקא, ולא יקיים מצוותו בעצמו, הביאו המשנ"ב בס' תרצה ס"ק יח. וכן הביא השדי חמד מערכת פורים סי' ו' משמיה דהיפה ללב שאין בכך דינא שמצווה בו יותר מבשלוחו, שכך תוקן מעיקרא. ובגמ' במגילה בדף ז': הובא שרבה שלח את משלוחו ביד אביי, ולא נתנו בעצמו. בהליכות שלמה פורים עמ' שלו הערה 44 הביא משמיה דהמקנה ח"ב ו'. שהחת"ס אמר בשם חותנו הרעק"א שחקר בדין שליח במשלוח מנות, והשיב שלא בענין שליחות ממש. אך בדבר אברהם ח"א בסי' יג סבר שלמרות שכן בענין שליח ממש, מ"מ קטן מהני. וצ"ב בטעמייהו. ובכף החיים בסי' תרצה ס"ק מא דחה דקדוק זה מלשון הכתוב, כיון שמצאנו בכמה דוכתיה שנוכר לשון שליחות הגם שלא נעשה ע"י שליח, כגון וישלח אברהם את ידו, וכי תשלחנו חופשי מעמך. וכן סבר הפרמ"ג בסי' תרצה משבצ"ז סק"ה, שלשון שילוח לאו

שמחת הפורים

גדרי המצווה

דין שמחה בפורים – שמחה מהמועד, או שיש לשמוח: יש לעיין ביסוד דין השמחה בפורים, אם שווה הוא לשאר המועדים, או שדין שונה הוא לו והתקנה לשמחה בהוא יומא, ולא משום היום. השו"ע בסי' תרצו סעי' ה פסק: 'מותר לישא אשה בפורים'. והוסיף הרמ"א: 'בין ב"ד בין בט"ו, וכ"ש שמותר לעשות פדיון הבן'. הב"י שם והמג"א בס"ק יח הביאו משמיה דהרשב"א שהקשה על דין זה מהאיסור לישא בימי חג בריש סי' תקמו בשל הנאמר 'ושמחת בחגך', ודרשו על כך שלא באשתך, ויישב: 'דבחג כתיב ושמחת בחגך... אבל בפורים מותר. ועוד, דהוי ליה חד יומא ומשום חד יומא לא משהי אינש נפשיה (היישנין שמטעמי חסכון ירצה לצרף את סעודות ימי המשתה עם סעודות ימי המועד, וישתהה מלישא עד ימי המועד. אך משום סעודת יום אחד של פורים, לא יתעכב)... ובעניינים אלו הולכים בהן להקל, דמדרבנן הם'. ברם הלבוש והמג"א הסיקו לאסור לישא בפורים, והשוו דין שמחת הפורים לשמחת המועדות, ולא נקטו להקל בדרבנן. מילתא דפשיטא לרשב"א, הסתפקו בו הארחות חיים פורים אות מ והכלבו בסי' מה: 'וצריך עיון אם נושאים נשים בפורים, לפי שאין מערבין שמחה בשמחה. או נאמר, שלא אמרו אין מערבין שמחה בשמחה אלא בימים טובים, דכתיב בהו בקרא ושמחת בחגך מן התורה, אבל דברי קבלה הם. או דלמא, חכמים עשו חזוק לדבריהם כשל תורה'.